

ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔ

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Անուշ Մովսիսյան

ՀՀ ԳԱԱ փիլիսոփայության, սոցիոլոգիայի և իրավունքի ինստիտուտի հայցորդ,
ՀՀ, Երևան, Արամի 44

Էլ. հասցե՝ anush27movsisyan@mail.ru

Հոդվածը ներկայացվել է 27.12.2022, գրախոսվել է 28.12.2022, ընդունվել է տպագրության 07.08.2023
DOI: 10.53548/0320-8117-2023.2-99

Ներածություն

Ինչպես հանրային ծառայության յուրաքանչյուր տեսակ, այնպես էլ համայնքային ծառայությունն ունի ոլորտը կանոնակարգող օրենսդրությանը բնորոշ առանձնահատկություններ, որոնցով այն տարբերվում է հանրային ծառայության մյուս տեսակներից և հանդիսանում է որպես հանրային ծառայության առանձին, ինքնուրույն տեսակ: Ներկայացնենք համայնքային ծառայության հիմնական առանձնահատկությունները:

Համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը

Համայնքային ծառայությանը բնորոշ առանձնահատկություններից է համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգումը: Հանրային ծառայության մասին օրենքի¹ 3-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն՝ հանրային ծառայության (համայնքային ծառայության) պաշտոնն արժանիքահեն, կարիերային առաջընթացով բնութագրվող, քաղաքական չեզոքություն, քաղաքական զսպվածություն և մասնագիտական գործունեություն պահանջող հաստիքային միավոր է, որը նախատեսված է (...) համայնքային ծառայության պաշտոնների անվանացանկով: Համայնքային ծառայության մասին» օրենքի² 7-րդ հոդվածով սահմանված է, որ, ելնելով համայնքային ծառայության պաշտոնն զբաղեցնող անձանց աշխատանքի կազմակերպման և ղեկավարման պատասխանատվության, որոշումներ կայացնելու լիազորությունների, շփումների և ներկայացուցչության, խնդիրների բարդության և դրանց ստեղծագործական լուծման պահանջի, ինչպես նաև գիտելիքների ու հմտությունների անհրաժեշտ մակարդակից, համայնքային ծառայության պաշտոնները դասակարգվում են երեք խմբի՝ ա) գլխավոր, բ) առաջատար, գ) կրտսեր: Հարկ է նշել նաև, որ այս խմբերից յուրաքանչյուրը բաժանվում է երեք ենթախմբի՝

¹ Հանրային ծառայության մասին օրենք, ընդունված 23.03.2018 թ., հոդված 3:

² Համայնքային ծառայության մասին օրենք, ընդունված 14.12.2004 թ., հոդված 7:

1-ին, 2-րդ և 3-րդ, և այդ խմբերում առաջինը տվյալ խմբի բարձրագույն ենթախումբն է:

Այսինքն՝ կարող ենք փաստել, որ, ի տարբերություն հանրային ծառայության համակարգի մյուս ծառայությունների պաշտոնների, օրենսդիրը պաշտոնների ամենաքիչ խմբաքանակը սահմանել է համայնքային ծառայության պաշտոնների համար: Այսպես՝ Հարկային ծառայության մասին³, Մաքսային ծառայության մասին⁴ օրենքների համաձայն՝ այս ծառայություններում պաշտոնները դասակարգվում են չորս խմբի՝ բարձրագույն, գլխավոր, առաջատար և կրտսեր, իսկ Ազգային անվտանգության մարմիններում ծառայության մասին օրենքով⁵ ազգային անվտանգության մարմինների ծառայողների պաշտոնները դասակարգվում են հինգ խմբի՝ բարձրագույն, գլխավոր, ավագ, միջին և կրտսեր:

Արտասահմանյան երկրների հանրային (համայնքային) ծառայության մասին օրենսդրության ուսումնասիրությունից պարզ է դառնում, որ այդ երկրներում նույնպես համայնքային ծառայությունը բաժանվում է նվազագույնը 4 խմբի: Մասնավորապես՝ Ռուսաստանի Համայնքային ծառայության մասին օրենքի⁶ 8-րդ հոդվածի համաձայն՝ այդ ոլորտում պաշտոնները դասակարգվում են հինգ խմբի՝ բարձրագույն, գլխավոր, առաջատար, ավագ, կրտսեր: Եվրոպական համայնքային ծառայությունը բաժանվում է 4 խմբի՝ A, B, C և D: Բարձրագույնը A-ն է, որն ունի 8 ենթախումբ, առավել բարձրից՝ A1-ից մինչև A8-ը, B-ն և C-ն՝ 5, իսկ D-ն՝ 4 ենթախումբ, ընդհանուրը՝ 22 ենթախումբ, Ֆրանսիայում հանրային ծառայողները դասակարգվում են 4 խմբի՝ A, B, C և D⁷:

Ընդհանրացնելով ներպետական և արտասահմանյան երկրների համայնքային ծառայության մասին օրենսդրության ուսումնասիրության արդյունքները՝ կարող ենք արձանագրել, որ միայն ՀՀ-ում են համայնքային ծառայության պաշտոնները դասակարգվում 3 խմբի՝ գլխավոր, առաջատար և կրտսեր. դա համայնքային ծառայության յուրահատկությունն է մեր երկրում:

Համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք ունեցող սուբյեկտների շրջանակը

Համայնքային ծառայության առանձնահատկություններից է նաև այն, որ համայնքային ծառայությունում պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք ունեն ոչ միայն ՀՀ քաղաքացիները, այլև փախստականի կարգավիճակ ունեցողները: Այսպես՝ Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 11-րդ հոդվածի համա-

³ Հարկային ծառայության մասին օրենք, ընդունված 03.07.2002 թ.:

⁴ Մաքսային ծառայության մասին օրենք, ընդունված 03.07.2002 թ.:

⁵ Ազգային անվտանգության մարմիններում ծառայության մասին օրենք, ընդունված 11.04.2003 թ.:

⁶ Федеральный закон о муниципальной службе в Российской Федерации, 02.03.2007 г., N 25-ФЗ.

⁷ Հարությունյան 2011, 450:

ծայն՝ «Համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք ունեն համայնքային ծառայության տվյալ պաշտոնի անձնագրով ներկայացվող պահանջները բավարարող, (...) Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները և Հայաստանի Հանրապետությունում փախստականի կարգավիճակ ունեցողները՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, դավանանքից, քաղաքական հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրույթունից»։ Այսինքն՝ Սահմանադրությամբ նախատեսված՝ խտրականության արգելքի սկզբունքի հիման վրա Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 11-րդ հոդվածը նախատեսում է, որ 18 տարին լրացած՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները և ՀՀ-ում փախստականի կարգավիճակ ունեցողները նույնպես համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք ունեն՝ դրանով իրացնելով նաև քաղաքացիների համար հանրային ծառայության հավասար մատչելիության սկզբունքը՝ իրենց մասնագիտական գիտելիքներին և կոմպետենցիաներին համապատասխան։ Համայնքային ծառայության մասին օրենքը միակն է, որն ամրագրում է հանրային ծառայության հավասար մատչելիության սկզբունքներ և չափանիշներ ոչ միայն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիների, այլև ՀՀ-ում փախստականի կարգավիճակ ունեցող անձանց համար, քանի որ հանրային ծառայության մյուս տեսակները կանոնակարգող օրենքներով նման բացառություն սահմանված չէ, այլ որպես հանրային ծառայության ընդունվելու պարտադիր պայման՝ նախատեսված է ՀՀ քաղաքացիություն ունենալու հանգամանքը։

Պետք է նշել նաև, որ նման բացառություն նախատեսված չէր նաև Գերմանիայում և Ֆրանսիայում, սակայն Եվրոպական միությունը եվրոպական համայնքների ծառայողների կարգավիճակը և այլ գործակալների նկատմամբ կիրառվող ռեժիմը սահմանող միասնական ստատուսով սահմանեց, որ ԵՄ համայնքային ծառայության անձնակազմը համարելիս պետք է պահպանվի աշխարհագրական չափանիշը։ Սա նշանակում է, որ համապատասխան ինստիտուտները պետք է ձգտեն ապահովել Եվրոպական միության անդամ պետությունների հավասար ներկայացուցչությունը համայնքային ծառայության տարբեր օղակներում⁸։ Դրանից հետո համապատասխան փոփոխություններ կատարվեցին Ֆրանսիայի և Գերմանիայի օրենքներում, որոնցով արդեն միայն այդ երկրների քաղաքացիությունը չէր դիտարկվում տեղական հանրային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու պարտադիր պայման, քանի որ Ֆրանսիան և Գերմանիան ԵՄ անդամ-երկրներ են։

Փաստորեն, ՀՀ-ում համայնքային ծառայության պաշտոններ զբաղեցնելու իրավունքով օժտված են բոլոր սոցիալական խմբերին պատկանող մարդիկ, քանի որ պաշտոնների նշանակման և առաջխաղացման համար առանցքային դերակատարություն ունեն ոչ թե անձանց ծագումը կամ գույ-

⁸ Հարությունյան 2004, 13:

քային դրությունը, այլ՝ մտավոր կարողությունները⁹: Հաշվի առնելով համայնքային ծառայության այս առանձնահատկության իրավական նշանակությունն ու բովանդակությունը՝ կարծում ենք, որ համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք չպետք է տրվի միայն փախստականի կարգավիճակ ունեցողներին, քանի որ «փախստական» հասկացությունը ոչ միայն սահմանադրաիրավական, այլև ընտրական ինստիտուտ չէ: Այս առումով նշենք, որ թեև Գերմանիայում, Ֆրանսիայում հանված է միայն տվյալ երկրի քաղաքացիների՝ համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու բացառիկ իրավունքը, այդուհանդերձ, համայնքային ծառայության ընդունվելու իրավունք տրված է Եվրոպական միության անդամ մյուս երկրների քաղաքացիներին, բայց ոչ փախստականի կարգավիճակ ունեցող անձանց:

Տվյալ դեպքում հարկ է նկատի ունենալ, որ Փախստականների և ապաստանի մասին օրենքի¹⁰ 6-րդ հոդվածի համաձայն՝ «...փախստական է համարվում 1) այն օտարերկրյա քաղաքացին, որը ռասայական, կրոնական, ազգային, սոցիալական որոշակի խմբի պատկանելության հետևանքով (...) չի կարող կամ չի ցանկանում օգտվել իր քաղաքացիության երկրի պաշտպանությունից, կամ նա, ով, չունենալով քաղաքացիություն (...) չի կարող կամ չի ցանկանում վերադառնալ այնտեղ, կամ 2) այն օտարերկրյա քաղաքացին կամ քաղաքացիություն չունեցող անձը, որին պաշտոնապես փախստական են ճանաչել Կոնվենցիան ստորագրած այլ պետություններ»: Բացի այդ, հիշյալ օրենքի 15-րդ հոդվածով սահմանված է, որ ապաստան հայցողները և փախստականներն ունեն ՀՀ-ում օրինական հիմքերով բնակվող օտարերկրյա քաղաքացիների և քաղաքացիություն չունեցող անձանց հետ հավասար իրավունքներ և պարտականություններ:

Վերոնշյալ իրավական կարգավորումների բովանդակությունից պարզ է դառնում, որ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձանց շրջանակն անհամեմատ ավելի լայն է, քան փախստականներինը, քանի որ այն ընդգրկում է ոչ միայն փախստականներին, այլև ապաստան հայցողներին և օրինական հիմքերով բնակվող օտարերկրյա քաղաքացիներին: Բացի այդ, Սահմանադրության 48-րդ հոդվածով¹¹ և Ընտրական օրենսգրքի¹² 2-րդ հոդվածով սահմանված է, որ *տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների ժամանակ ընտրելու իրավունք ունեն քվեարկության օրը 18 տարին լրացած՝ ընտրությունն անցկացնող համայնքի բնակչության ռեգիստրում մինչև քվեարկության օրն առնվազն մեկ տարվա հաշվառում ունեցող՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձինք*: Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ գտնում ենք, որ համայնքային

⁹ Մանուկյան 2012, 57:

¹⁰ Փախստականների և ապաստանի մասին օրենք, ընդունված 27.11.2008 թ.:

¹¹ Սահմանադրություն, ընդունված 06.12.2015 թ., հոդված 48:

¹² Ընտրական օրենսգրքը, ընդունված 26.05.2016 թ., հոդված 2:

ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունքը չպետք է տրվի միայն փախստականի կարգավիճակ ունեցողներին, այլ նաև ՀՀ քաղաքացիություն չունեցող անձանց, այսինքն՝ ներառի նաև փախստականի կարգավիճակ ունեցողներին:

Այս նպատակով առաջարկում ենք Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 11-րդ հոդվածը շարադրել հետևյալ խմբագրությամբ՝ «1. Սույն օրենքով սահմանված կարգով համայնքային ծառայության պաշտոն զբաղեցնելու իրավունք ունեն համայնքային ծառայության տվյալ պաշտոնի անձնագրով ներկայացվող պահանջները բավարարող, հայերենին տիրապետող, 18 տարին լրացած Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները և Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող անձինք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրույթունից»:

Համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը արտամրցութային կամ մրցութային կարգով զբաղեցնելը

Համայնքային ծառայության առանձնահատկություններից է նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնն արտամրցութային կարգով զբաղեցնելը: Այսպես՝ Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 14.1 հոդվածի համաձայն՝ համայնքային ծառայության թափուր պաշտոն առաջանալու դեպքում մեկշաբաթյա ժամկետում, մինչև տվյալ պաշտոնի համար մրցույթ հայտարարելը, տվյալ պաշտոնում նշանակելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձն իրավասու է տվյալ թափուր պաշտոնում նշանակելու այդ պաշտոնի անձնագրի պահանջները բավարարող համայնքային ծառայողին կամ կադրերի ռեզերվից տվյալ պաշտոնը ժամկետային աշխատանքային պայմանագրով զբաղեցնող անձին:

Պետք է արձանագրենք, որ թափուր պաշտոնը արտամրցութային կարգով՝ առանց մրցույթի, զբաղեցնելու իրավական հնարավորությունը նախատեսված է միայն Համայնքային ծառայության մասին օրենքով, քանի որ հանրային ծառայության ոլորտում իրականացված բարեփոխումների շնորհիվ 2018 թ. ընդունված Հանրային ծառայության մասին¹³ և Քաղաքացիական ծառայության մասին¹⁴ օրենքներին պետական ծառայության մյուս տեսակները համապատասխանեցնելու նպատակով 2020 թվականի հունվարի 21-ին Ազգային ժողովն ընդունեց մի շարք օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին 65 օրենք¹⁵, որոնց համաձայն, ի թիվս այլ փոփոխությունների, պետական ծառայության բոլոր տեսակներում սահմանվեցին միասնական կարգավորումներ, և պետական ծառայության առանձին օրենք-

¹³ Հանրային ծառայության մասին օրենք, ընդունված 23.03.2018 թ.:

¹⁴ Քաղաքացիական ծառայության մասին օրենք, ընդունված 23.03.2018 թ.:

¹⁵ <http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=6914&lang=arm>

ներով հստակ ամրագրվեց, որ պետական ծառայությունների բոլոր պաշտոնները, միջազգայնորեն ընդունված սկզբունքներին համապատասխան, պետք է զբաղեցվեն բացառապես մրցութային կարգով:

Հաշվի առնելով «Հանրային ծառայության մասին» օրենքով արժանիքահեն կարիերային առաջընթացի վրա հիմնված հանրային ծառայության կայունության սկզբունքի իրավական բովանդակությունն ու կարևորությունը՝ կարծում ենք, որ համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը արտամրցութային կարգով համալրելով՝ առաջին հերթին խախտվում է հենց այդ սկզբունքը, քանի որ համայնքային ծառայության օրենսդրությամբ նախատեսված չէ, թե մեկից ավելի թեկնածուների դեպքում ինչպես պետք է ընտրել և առանց մրցույթի նշանակել առավել արժանավորին: Բացի այդ, արտամրցութային կարգով համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնի համալրումը պաշտոնի նշանակելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձին օժտում է հայեցողական մեծ լիազորությամբ, արտամրցութային կարգով նշանակումը դառնում է համայնքային ծառայողի խրախուսման միջոց՝ առանց որևէ պատճառաբանված որոշման կամ հիմնավորման: Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ միայն մրցույթի միջոցով է հնարավոր ապահովել արժանիքային համակարգի վրա հիմնված համայնքային ծառայության պաշտոններ զբաղեցնելը, նշված խնդիրը լուծելու նպատակով առաջարկում ենք համայնքային ծառայության օրենսդրությունից հանել թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու արտամրցութային կարգը և կազմակերպել *ներքին մրցույթ*¹⁶ միաժամանակ սահմանելով թեկնածուների ընտրության հստակ չափանիշներ: Դրանց միջոցով պաշտոնի նշանակելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձը կկարողանա գնահատել անձի մասնագիտական գիտելիքներն ու կոմպետենցիաները, անձնային հատկանիշներն ու ունակությունները: Միայն մրցույթի միջոցով է հնարավոր ընտրել ամենապատրաստ անձին, որն ունի անհրաժեշտ կրթություն, մասնագիտական գիտելիքներ և իր անձնական ու գործնական կարողություններով ի վիճակի է զբաղեցնել համայնքային ծառայության պաշտոն¹⁶:

Հարկ է նկատի ունենալ նաև, որ համայնքային ծառայության համակարգում ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու դեպքում առաջնահերթության նախապատվությունը տրվում է փոխարինման ինստիտուտին: Այսպես՝ Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Համայնքային ծառայության ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու՝ հղիության և ծննդաբերության արձակուրդի, (...) գործուղման, ինչպես նաև օրենքով նախատեսված այլ դեպքերում այդ պաշտոնն զբաղեցվում է պաշտոնի նշանակելու իրավասություն ունեցող պաշտոնատար անձի հայեցողությամբ՝ տվյալ պաշտոնի անձնագրով նախատեսված

¹⁶ Դանիելյան 2015, 299:

փոխարինող համայնքային ծառայողի կողմից մինչև վեց ամիս ժամկետով»։ Տվյալ դեպքում միայն համայնքային ծառայության համակարգում է նախատեսված *մինչև վեց ամիս ժամկետով* փոխարինման իրավական հնարավորությունը՝ ի տարբերություն հանրային ծառայության առանձին տեսակները կանոնակարգող օրենքների, որտեղ նախատեսված է անժամկետ՝ մինչև ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու համապատասխան հիմքի վերացման ավարտը, փոխարինելու իրավական կարգավորումներ։ Այս առումով գտնում ենք, որ ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու դեպքում, առաջին հերթին, փոխարինողի կողմից այն զբաղեցնելն արդյունավետ է և նպատակահարմար, քանի որ նախ տնտեսվում են միջոցները, բացի այդ, ծառայողական պարտականություններն առավել որակով և արդյունավետ են իրականացվում, քանզի փոխարինողն արդեն իսկ ծանոթ է տվյալ ժամանակավոր թափուր պաշտոնի անձնագրով սահմանված գործառույթներին։ Այդուհանդերձ, պետք է փաստել, որ, ցավոք, հանրային ծառայության համակարգում նախատեսված չեն փոխարինման ժամանակահատվածում կատարված աշխատանքների համար փոխարինողին վարձատրություն տրամադրելու իրավական կարգավորումներ՝ ի տարբերություն Ռուսաստանի Դաշնության։ ՌԴ աշխատանքային օրենսգրքով¹⁷ (72.2-րդ և 182-րդ հոդվածներ) սահմանված է, որ աշխատողի՝ ավելի բարձր պաշտոնի փոխարինման ժամանակահատվածում վճարվում է ավելի բարձր պաշտոնի վարձատրությունը, իսկ ավելի ցածր պաշտոնի փոխարինելու դեպքում վարձատրությունը չի կարող պակաս լինել իր զբաղեցրած հիմնական պաշտոնի վարձատրության չափից։

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ համայնքային ծառայողը մինչև ժամանակավոր թափուր պաշտոն առաջանալու հիմքի վերացումը միաժամանակ իրականացնում է թե՛ իր, թե՛ ժամանակավոր թափուր պաշտոնի գործառույթներ, իսկ ավելի բարձր պաշտոնով փոխարինելու դեպքում ավելանում են նաև ղեկավարման պատասխանատվությունը, որոշումներ կայացնելու լիազորությունները, շփումների և ներկայացուցչության շրջանակը, առաջարկում ենք հանրային (համայնքային) ծառայողների վարձատրության հետ կապված հարաբերությունները կարգավորող օրենսդրությամբ նախատեսել, որ հանրային (համայնքային) ծառայողի կողմից ավելի բարձր պաշտոնի փոխարինման ժամանակահատվածում հանրային (համայնքային) ծառայողին վճարվում է ավելի բարձր պաշտոնի վարձատրությունը։

Որոշակի առանձնահատկություններ կան նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոն զբաղեցնելու համար անցկացվող մրցույթում։ Այսպես՝ Համայնքային ծառայության մասին օրենքի 14-րդ հոդվածի համաձայն՝ համայնքային ծառայության թափուր պաշտոններ զբաղեցնելու համար

¹⁷ Трудовой кодекс Российской Федерации, 30.12.2001 г., N 197-ФЗ.

մրցույթի երկրորդ՝ հարցազրույցի փուլին մասնակցելու իրավունք ունեն թեստավորման առաջադրանքների առնվազն 85 տոկոսին ճիշտ պատասխանած մասնակիցները: Հարցազրույցը վարող մրցութային հանձնաժողովի յուրաքանչյուր անդամ հարցազրույցի միջոցով ամեն մի մասնակցի գործնական կարողությունները գնահատում է 5-բալային համակարգով, և մրցութի հաղթող է ճանաչվում մրցութային հանձնաժողովի՝ գնահատմանը մասնակցած անդամների կեսից ավելիի կողմից դրական բալերով գնահատված այն մասնակիցը, որի ստացած դրական բալերի հանրագումարն առավելագույնն է: Այս դեպքում, չնայած չի բացառվում մրցութում երկու և ավելի հաղթողներ ունենալու հավանականությունը, այդուհանդերձ, հնարավորություն է ստեղծվում մրցութի ավարտին հաղթող ճանաչելու *առավելագույն միավորներ* հավաքած անձին՝ ի տարբերություն պետական ծառայության (քաղաքացիական ծառայության) մրցութների, որտեղ մրցութային հանձնաժողովը հարցազրույցի փուլը հաղթահարած միակ մասնակցին ընտրում է գնահատման ամենաբարձր միավորների հանրագումարի կեսից ավելի միավորներ հավաքած մասնակիցներից: Այսինքն՝ պետական ծառայության (քաղաքացիական ծառայության) մրցութային կարգավորումները մրցութային հանձնաժողովին չեն պարտավորեցնում ամենաբարձր միավորներ հավաքած թեկնածուին հաղթող ճանաչելու, հետևաբար փաստացի ստացվում է, որ գնահատման հետևանքով նույնիսկ ցածր միավորներ ստացած թեկնածուն կարող է հաղթող համարվել, ուստի առաջարկում ենք պետական ծառայության օրենսդրությամբ նույնպես նախատեսել մրցութի միջոցով *առավելագույն միավորներ* հավաքած անձին հաղթող ճանաչելու վերաբերյալ իրավական կարգավորումներ:

Եզրակացություններ

Այսպիսով, կարող ենք եզրահանգել, որ որպես հանրային ծառայության առանձին և ինքնուրույն տեսակ՝ համայնքային ծառայությունն ունի իրեն բնորոշ որոշակի առանձնահատկություններ, որոնք առաջին հերթին բխում են տեղական ինքնակառավարման սահմանադրաիրավական ինստիտուտի ինքնուրույն և անկախ կարգավիճակից: Համայնքային ծառայությանը բնորոշ առանձնահատկությունները հիմնականում ի հայտ են գալիս՝ 1) համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգման նորմերում, 2) համայնքային ծառայության պաշտոնները ոչ միայն ՀՀ քաղաքացիների, այլև փախստականի կարգավիճակ ունեցողների կողմից զբաղեցնելու նորմերում, 3) համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը նաև արտամրցութային կարգով զբաղեցնելու իրավակարգավորումներում, 4) ժամանակավոր թափուր պաշտոնը մինչև վեց ամիս ժամկետով փոխարինելու իրավական նորմերում, 5) համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու մրցութի միջոցով հաղթող ճանաչելու նորմերում:

Գրականություն

Ազգային անվտանգության մարմիններում ծառայության մասին 11.04.2003 թ. ՀՕ-532-Ն օրենք:
Ընտրական օրենսգիրք, ընդունված 26.05.2016 թ.:

Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրություն, 06.12.2015 թ.:

Հանրային ծառայության մասին 23.03.2018 թ. ՀՕ-206-Ն օրենք:

Համայնքային ծառայության մասին 14.12.2004 թ. ՀՕ-43-Ն օրենք:

Հարկային ծառայության մասին 03.07.2002 թ. ՀՕ-407-Ն օրենք:

Հարությունյան Ա. 2011, Եվրոպական միության իրավունքի հիմունքները (սահմանադրական իրավունք), Երևան, «Տիգրան Մեծ», 568 էջ:

Հարությունյան Ա. 2004, Եվրոպական միության հանրային ծառայությունը, Հանրային կառավարում գիտական հանդես, N 3-4, 13 էջ:

Հայաստանի Հանրապետության մունիցիպալ իրավունք 2015, ուսումնական ձեռնարկ, (ընդհ. խմբ.՝ Գ. Դանիելյանի), Երևան, «Հայրապետ», 384 էջ:

Մանուկյան Ս. 2012, Համայնքային ծառայության համակարգում պաշտոններ զբաղեցնելու հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում, Երևան, Իրատ. նշված չէ, 175 էջ:

Մաքսային ծառայության մասին 03.07.2002 թ. ՀՕ-402-Ն օրենք:

Փախստականների և ապաստանի մասին 27.11.2008 թ. ՀՕ-211-Ն օրենք:

Քաղաքացիական ծառայության մասին 23.03.2018 թ. ՀՕ-205-Ն օրենք:

Федеральный закон о муниципальной службе в Российской Федерации, 02.03.2007 г., N 25-ФЗ:

Трудовой кодекс Российской Федерации, 30.12.2001 г., N 197-ФЗ:

<http://www.parliament.am/legislation.php?sel=show&ID=6914&lang=arm> (ներբեռնման օրը՝ 20.12.2022 թ.):

ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Անուշ Մովսիսյան

Ամփոփում

Հայաստանի Հանրապետությունում հանրային ծառայության առանձին և ինքնուրույն տեսակ համարվող համայնքային ծառայության բովանդակային առանձնահատկությունների ուսումնասիրության և վերլուծության շնորհիվ կարող ենք արձանագրել, որ համայնքային ծառայությանը բնորոշ առանձնահատկությունները հիմնականում ի հայտ են գալիս համայնքային ծառայության պաշտոնների դասակարգման նորմերում, համայնքային ծառայության պաշտոնները ոչ միայն ՀՀ քաղաքացիների, այլև փախստականի կարգավիճակ ունեցողների կողմից զբաղեցնելու նորմերում, համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը նաև արտամրցության կարգով զբաղեցնելու իրավակարգավորումներում, ժամանակավոր թափուր պաշտոնը մինչև վեց ամիս ժամկետով փոխարինելու իրավական նորմերում, ինչպես նաև համայնքային ծառայության թափուր պաշտոնը զբաղեցնելու մրցույթի միջոցով հաղթող ճանաչելու նորմերում:

Բանալի բառեր՝ հանրային ծառայություն, համայնքային ծառայություն, հանրային ծառայող, համայնքային ծառայության պաշտոն, պաշտոնի անձնագիր, համայնքային ծառայող, փախստական:

ОСОБЕННОСТИ МУНИЦИПАЛЬНЫХ СЛУЖБ

Ануш Мовсисян

Резюме

На основе изучения и анализа содержательных особенностей муниципальной службы, являющейся отдельным и самостоятельным видом общественной службы в Республике Армения, можно констатировать, что характерные для муниципальной службы особенности в основном находят отражение: в нормах классификации должностей муниципальной службы, в нормах назначения на должность в муниципальных службах не только граждан РА, но и беженцев, в правовом регулировании замещения вакантной должности муниципальной службы, в правовых нормах замещения временной вакантной должности сроком до шести месяцев, а также в нормах признания победителем конкурса на замещение вакантной должности муниципальной службы.

Ключевые слова – государственная служба, муниципальная служба, государственный служащий, муниципальная должность, паспорт должности, муниципальный служащий, беженец.

FEATURES OF MUNICIPAL SERVICES

Anush Movsisyan

Abstract

As a result of studying and analyzing the substantive features of community service, which is considered a separate and independent type of public service in the Republic of Armenia, we can state that the features characteristic of community service are mainly manifested in the norms of classification of community service positions, in the norms of filling community service positions not only by citizens of the Republic of Armenia, but also by those with refugee status, in legal regulation filling a vacant community service position, in the legal norms for the replacement of a temporary vacant position for a period of up to six months, as well as in the norms for the recognition of the winner of the competition for the replacement of a vacant position of the municipal service.

Key words – Public service, community service, public servant, community service position, position passport, community employee, refugee.